

Схема синтаксичного розбору словосполучення

1 Виписати словосполучення.

2 Початкова форма.

3 Структурний тип:

3.1 просте;

3.2 складне;

3.3 комбіноване.

4 За ступенем злитості компонентів:

4.1 в і л ь н е;

4.2 з в'я з а н е:

4.2.1. **синтаксично зв'язане** (нечленоване, цілісне, неподільне):

4.2.1.1. Із комплетивними відношеннями:

4.2.1.1.1 із кількісним значенням;

4.2.1.1.2 із значенням сумісності;

4.2.1.1.3 із вибірковим значенням;

4.2.1.2 Із іменниками послабленої номінативності та обов'язковим атрибутивним компонентом:

4.2.1.2.1 Із синсемантичним іменником предметної семантики та обов'язковим атрибутивним компонентом;

компонентом;

4.2.1.2.2 Із синсемантичним іменником узагальною семантики та обов'язковим атрибутивним

компонентом;

4.2.2 **семантично зв'язане:**

4.2.2.1 іменного типу з метафоричним значенням;

4.2.2.2 іменного типу з інформативно недостатнім головним компонентом;

– зі стрижневими іменниками фазового та партитивного значень;

– зі стрижневими займенниковими іменниками;

– з іменниками послабленої номінативності (тавтологічні словосполучення).

4. 2. 3 фразеологічно зв'язані сполучення слів.

5 Лексико-граматичні типи:

5.1 **За морфологічним вираженням головного компонента:**

5.1.1 дієслівне;

5.1.2 субстантивне;

5.1.3 ад'єктивне;

5.1.4 адвербіальне.

5.2 **За морфологічним вираженням головного та залежного компонентів:**

5.2.1 дієслівно-субстантивне;

5.2.2 дієслівно-ад'єктивне;

5.2.3 дієслівно-адвербіальне;

5.2.4 дієслівно-інфінітивне;

5.2.5 субстантивно-субстантивне;

5.2.6 субстантивно-ад'єктивне;

5.2.7 субстантивно-адвербіальне;

5.2.8 субстантивно-інфінітивне;

5.2.9 ад'єктивно-субстантивне;

5.2.10 ад'єктивно-адвербіальне;

5.2.11. ад'єктивно-інфінітивне;

5.2.12 адвербіально-субстантивне;

5.2.13 адвербіально-інфінітивне;

5.2.14 адвербіально-адвербіальне.

6 Структурна схема (символічний запис компонентів).

7 Графічна схема.

8 За граматичним значенням (семантико-синтаксичними відношеннями між компонентами):

8.1 атрибутивні семантико-синтаксичні відношення;

8.2 апозитивні семантико-синтаксичні відношення;

8.3 об'єктні семантико-синтаксичні відношення;

8.4 суб'єктні семантико-синтаксичні відношення;

8.5 доповнювальні (комплетивні) семантико-синтаксичні відношення;

8.6 обставинні семантико-синтаксичні відношення;

8.7 контаміновані (синкретичні) семантико-синтаксичні відношення.

9 За типом прислівного підрядного зв'язку:

9.1 узгодження:

9.1.1 повне / неповне;

9.1.2 власне граматичне / смислове / умовно-граматичне / асоціативно-граматичне.

9.2 кореляція:

9.2.1 повна;

9.2.2 неповна.

9.3 керування:

9.3.1 безпосереднє / посереднє;

9.3.2 сильне / слабке;

9.3.3 варіативне / неваріативне;

9.3.4 подвійне / поодиноке.

- 9.4 власне прилягання;
- 9.5 відмінкове прилягання:
 - 9.5.1 безприменникове;
 - 9.5.2 применникове.
- 10 Граматичні засоби зв'язку:**
 - 10.1 форма слова (закінчення);
 - 10.2 применник;
 - 10.3 суположення (семантичний зв'язок між компонентами словосполучення).

ЗРАЗКИ СИНТАКСИЧНОГО РОЗБОРУ СЛОВСПОЛУЧЕНЬ

* * *

Не можна ходити по рідній землі, не чаруючись виплеканою народом у віках рідною мовою (В. Сухомлинський).

- 1–2 **ходити (по) рідній землі** - словосполучення в початковій формі.
- 3 Комбіноване.
- 4. Вільне.
- 5. Графічна схема (позначки такі самі, як у шкільному підручнику).
- 6. Аналізоване словосполучення охоплює два простих:
 - 1) **ходити** (по чому? де?) **по землі**;
 - 2) **(по) землі** (якій?) **рідній**, що їх схарактеризуємо за схемою окремо.

ходити по землі

- 1–3. Просте словосполучення в початковій формі.
- 4. Вільне.
- 5. Дієслівне.
- 6. Дієслівно-субстантивне.
- 7. Структурна схема: Inf (по) N₆
- 8. Графічна схема (позначки такі самі, як у шкільному підручнику).
- 9. Контаміновані семантико-синтаксичні відношення (об'єктно- обставинні).
- 10. Компоненти поєднано за допомогою прислівного підрядного зв'язку: – керування, посереднє (применник **по**); слабке, варіативне (**ходити землею**), подвійне.
- 11. Граматичні засоби зв'язку – применник, форма слова (закінчення іменника жін. роду I відм. (м'як. гр.) у М. в., одн.).

* * *

по рідній землі

- 1–2 Словосполучення, початкова форма якого – **рідна земля**.
- 3 Просте.
- 4. Вільне.
- 5. Субстантивне.
- 6 Субстантивно-ад'єктивне.
- 7. Структурна схема: (по) N₆ Adj
- 8. Графічна схема (позначки такі самі, як у шкільному підручнику).
- 9. Атрибутивні семантико-синтаксичні відношення.
- 10. Компоненти поєднано за допомогою прислівного підрядного зв'язку: – узгодження, повне (у жін. роді, М. в., одн.), власне граматичне.
- 11. Граматичні засоби зв'язку – применник, форма слова (закінчення іменника жін. роду I відм. (м'як. гр.) в М. в. одн. та узгоджуваного прикм.).

Лежать дахів похилих старовинні плечі (Ліна Костенко).

плечі дахів

- 1–2 Словосполучення, початкова форма якого – **плече даху**.
- 3. Просте.
- 4. Зв'язане (семантично зв'язане з метафоричним значенням).
- 5 Субстантивне.
- 6 Субстантивно-субстантивне.
- 7 Структурна схема: N₁ N₂
- 8 Графічна схема:
- 9 Контаміновані (атрибутивно-об'єктні) семантико-синтаксичні відношення.
- 10 Компоненти поєднано за допомогою прислівного підрядного зв'язку: – відмінкове прилягання.
- 11 Граматичні засоби зв'язку – форма слова (закінчення іменників у формі множ: **плечі** – Н.в., а **дахів** - Р. в.).

Знов до мене осінь стука у вікно гілочкою клена золотою (В. Бубир).

- 1–2 *до мене стука у вікно* - словосполучення, початкова форма якого – *до мене стукати у вікно*.
- 3 Складне.
- 4 Вільне.
5. Графічна схема (позначки такі самі, як у шкільному підручнику).
6. Аналізоване словосполучення охоплює два простих:
 - 1) *стукає* (до кого?) *до мене*;
 - 2) *стукає* (у що?) *у вікно*, які схарактеризуємо за схемою окремо.

стукає до мене

- 1–2 Словосполучення, початкова форма якого – *стукати до мене*.
3. Просте.
4. Вільне.
- 5 Дієслівне.
- 6 Дієслівно-субстантивне.
- 7 Структурна схема: Vf (до) P_{non} 2
- 8 Графічна схема (позначки такі самі, як у шкільному підручнику).
- 9 Об'єктні семантико-синтаксичні відношення.
- 10 Компоненти поєднано за допомогою прислівного підрядного зв'язку:
– керування, посереднє (прийменник *до*); слабке, варіативне (*стукає мені*), подвійне.
- 11 Граматичні засоби зв'язку – прийменник, форма слова (закінчення займенникового іменника І-ша ос. одн. у Р. в.).

* * *

стукає у вікно

- 1 Просте словосполучення.
- 2 Початкова форма – *стукати у вікно*.
3. Дієслівне.
4. Дієслівно-субстантивне.
5. Структурна схема: Vf (у) N 4
6. Графічна схема (позначки такі самі, як у шкільному підручнику).
7. Об'єктно-обставинні семантико-синтаксичні відношення.
8. Компоненти поєднано за допомогою прислівного підрядного зв'язку:
– керування, посереднє (прийменник *у*); слабке, неваріативне, одиничне.
9. Граматичні засоби зв'язку – прийменник, форма слова (закінчення іменника середн. роду II відм. (тверд. гр.) в Зн. в. одн.